

ביצה פרק ראשון ביצה

ת.

עין משפט
נר מצוה

נִדָּה אֶמְיִי פִּי' מֵהֶל' יוֹט
הִלְכָה יח סִמְג לֹאֲוִין
עַה טוֹשׁ'עַ אִלֶּח סִי תִלַּח
סַעִיף יד:
נִדָּה בִּמְיִי פִּי' מֵהֶל' שִׁבַּת
הִלְכָה יז:

ב' ג' מ"ב פ"ב מהלכות
יו"ט הלכה יח סמג
שם טו"ש"ע שם סעיף טו:
ב' ד' טו"ש"ע שם סעיף
טז:

נח ה' ר' מ"י שם ופ' כ"ה
מהלכות שבת הלכה
כב טו"ש"ע א"ח שם סעיף
ז וס"י שם סעיף לח:
נח ז מ"י פ"ג מהלכות
יו"ט הלכה א' ופ"ד

מהלכות שחיטה הלכה ד'
טוש"ע שם ס' תלח סעיף
יה [וטוש"ע יו"ד ס' כח
סעיף ג':

רבינו חננאל

[illegible]

(א) נראה דחסר וכ"ל.

בנעפר תיחוח והא קא עבד גומא. תימא למשמע לשיך
גומא אף בעפר תיחוח וצנצנא פרק כירה (דף נט.
סס) אמרי' אין טומנין בינא בחול ^א (רב) אמר גזרה שמא יטמין
בזרמץ ^א (ור' יורא) אמר גזרה שמא יזן עפר ממקומו ^א מאי

זינייהו איכא זינייהו עפר מיחוח
 פירוש למ"ד שמא יטמין בזרמא איכא
 למגור אבל למ"ד שמא זיו אין כאן
 משום שמא זיו וי"ל דהתם מיירי
 שכל המקום קציב עפר מיחוח
 ובשמגזיה ביציה אז נופל דהקדש
 ואין ניכר כאן שיש גומא אבל הכא
 מיירי שהוא קשה קציב והעפר מיחוח
 באמצע ואי"כ בשמגזיה (ה) (ו) (הבינה)
 נכרת הגומא: **ואינן צריך אלא**
לעפרה פטור. משום (ז) דהוי מלאכה
 שאינה זריכה לגופה ופטור עליה
 ומינה דלריב פטור אבל אסור
 לכתחלה וי"ל דמשום שמחת י"ט מותר
 אפילו לכתחלה ואי"כ אס כן למה לי
 דקר נעון וי"ל דמי"כ צענין שיהא
 מוכן מערב יום טוב: **הכ"י קאמר**
ואפר כירה מוכן הוא. ומינה
 דלמרי' צפרק כסוי הדם (חולין דף
 פז: וסג) וכן רומרים אין מוכנין
 באפר דאפר לא מקרי עפר והיינו
 קאמר הכא דאפר מוכן הוא לעשות
 כסוי לנ"ע דהא קמני ליה גבי ושזין
 בזמנא' וי"ל דמלתא דהכא צנאי נפשה
 קאמר רבה כלומר ואפר הכירה מוכן
 הוא לענין מטלטל שאר דברים כגון
 לכסות בו נזאה ויובאל בו אבל לא
 קאי אכסוי דלעיל כלל א"כ י"ל דהתם

ההלךך הוֹאִיל וְאִינוּ מִגְדַּל מִמֶּה אֵין מִכְסִין צו אָזל הִכָּא מִיִּירי
בְּצִפְר עֵינִים דְּמִגְדַּל מִמֶּה אֵוְעִי"פ דְּלֵא מְקִיר עֵפֶר מִכְסִין צו דְּקִאמֶר
דְּבִר הַמְגַדֵּל מִמֶּה אֵעִ"ג דְּלֵא אֶקְרִי עֵפֶר וְאִי אֶקְרִי עֵפֶר בְּשׁוּם
מִמֶּה אֵוְעִי"ג דְּלֵא מִגְדַּל מִמֶּה מִכְסִין צו דְּתִנֵּא הִיָּה הוֹלֵךְ בְּמִדְבַּר
וְאִינוּ לוֹ עֵפֶר לְכַסּוֹת שׁוֹחַךְ דִּינֵר זֶהָב וּמִכְסָּה צו הִיָּה הוֹלֵךְ בְּסִפֵּיהּ
וְאִינוּ לוֹ עֵפֶר לְכַסּוֹת שׁוֹרֶף עֲטִילוֹת וּמִכְסָּה צו וּפִיִּיר אֲשַׁמֵּן אֶפֶר
דְּמִקְרִי עֵפֶר שְׁאֵנֶמֶר וְלִקְחוּ לְטִמָּא מִעֵפֶר שְׂרַפָּה חֲסִטָּא וְלִכְך שׁוֹרֶף
הִבֵּז לוֹ (אִיזִי כח) וְעַל כִּרְחֵף עֲפֻרוֹת זֶהָב וְשְׂרִיפָּה עֲטִילָה לֹא מִגְדַּלִּי
זֵוּם מִרְבִּינֵן הֵמָּס מְקִרָא דִּיכְסֵהוּ (וְיִקְרֵא י) אֵעִ"ג דְּלֵא אֶקְרִי עֵפֶר
כּוֹת וְאִי"כ אֶפֶר הַכִּינִי וְחוּל דְּהֵךְ וְעִנּוּרָה שֶׁל פִּשְׁתָּן וְסִיד וּמִגּוּפָה
בִּב"ב י"ז וּב'. נִרְאֵה דְּהִי לִהְבֵּתָא דְּהֵא מִיִּיתִי לִיָּה סִייעָתָא מִבְּרִיתָא
גְּמִוּרָה דְּמַעֲיָקֵרָא עֵינִים וְהַשְׁתָּא אֶפֶר וְהִוֵּא כְּמִיא בְּצִיבָא מְבַלֵּעַ בְּצִיבֵי
הַבֵּי צִי"ט לֵאפּוֹת הַפִּשְׁטִינֵיהּ אֵעִ"ג שְׁאִין רָחוּץ לְלֵלוֹת צו בְּיָנִי וְאִינוּ
מִמֶּה יִי"ט וְרִיחֵהּ מְלִדְמָנֶן פֶּרֶךְ אֵין דְּלִין (דף כח:) ^ו וְיִירוּשְׁלַיִם
מִלָּא לְעִקּוֹר מִלּוֹת כְּסוּי: וְאַמֶּר רַב יְהוּדָה מְבַנִּים אָדָם מִלָּא
וְכֵינִים לְגַנְתּוֹ אוֹ לְחוּרְבָּתּוֹ וְכ"ש מִלָּא קוֹפְטוֹ וְי"ל דְּלִפִּי רַשִׁי" נִחָא
צוֹר דְּעָמּוֹ עָלָיו לְכַל כְּרִכוֹ וְאִינוּ בְּטָל אֲגַב קִרְקַע אָזל הִכָּא מִיִּירי
אֲגַב קִרְקַע אִי"ג יִי"ל דְּהֵמָּס לֹא מִיִּירי רַק לְכַסּוֹת צו אָזל שְׂאֵר
וְאִי אִיתָא אֲבִסְיִיהּ בְּדִרְבִּי יְהוּדָה. מִשְׁמַע דְּקִאִי אִסְיָפָא וְכֵן פִּי
קִאִי אִירָשָׁא מֵאִי פֶּרֶךְ לְכַסִּייהּ בְּדִקֵּר נַעֲוֹךְ הָא צ"ה סְבִירָא לְהוּ
מִדְּפִרִי בְּסִמּוֹן הָא סִיפָא וְכו' מְכַלֵּל דְּעַד הַשְׁתָּא אִירִי בְּרִישָׁא
בְּצִפְר כִּירֵה עוֹד יִי"ל דְּלֵמָּה שְׂפִירָשׁ ר"ת לְקַמֵּן (דף עז ט: ד' אִמֶר
וְיִכְסָּה וצ"ש אֲזוּמִירִים לֹא יִשְׁחוּט וְהַשְׁתָּא פִּרְיָן אֲלִיבָא דְּבִית הַלֵּל:
שְׁלֵמָא שִׁינִי הִכָּא י) אִפִּי" כִּי לִיתָא דְּרַב יְהוּדָה שִׁינִי לְהַקְשׁוֹת הִכָּא
אִי אֲמַרְתָּ בְּשֵׁלֵמָא דְּלִית לִיָּה דְּרַב יְהוּדָה לֹא קִשְׁיָא לִיָּה אֲבִרְיִיתָא
וְיִחֵי שִׁישׁ לְהֵס דְּקֵר נַעֲוֹךְ וְאֶפֶר כִּירֵה שְׁהוּסָק מִעֵרַב יִי"ט וְדִרַב
לְכַסּוֹת כְּדִרַב יְהוּדָה בְּצֵפֶר דְּלִיתָא לְדִרַב יְהוּדָה וְאֵין הִלְכָּה כְּדִב
דְּקֵר נַעֲוֹךְ לִית לִיָּה דְּהֵא וְדִאִי אִיתָא לְדִרַב יְהוּדָה לְעִינֵן שְׁמִכְסָּה
כֵּל אֲזוּרָא לֹא סְבִירָא לֵן כּוֹמִיָּה וְלֹא שְׂרִי לְכַסּוּי צו כִּי אָזל כִּיֹּן
וְאִפִּי" עֵפֶר מְזוּמֵן אֵין לוֹ וְאֵם כֵּן אִפִּי" וְדִאִי נִמִּי:

והא

והוא קא עמיד גומא. וחיוב משום בנין: פטור עליה. כדמפרש טעמא דפ"ק דחגיגה"י דכיון דאינו נרדף אלף לעפרה ולא לגומא אינו בונה ולא חורש אלף מקלקל וכל המקלקלים פטורים: מאן דכר שמיא. דקאמר שאפר כו' דמשמע דיהיב טעמא למילתיה

לדעיל: **שׁוֹסֵק מַעֲרִיז י"ט.** מִתְחַמֵּל
דַּעֲמִיָּה עֲלֶיהָ לְכָל מִלִּי: **אֶזֶל הוֹסֵק**
צִוִּי"ט. לִיכָנָה לְמִימַר דַּעֲמִיָּה עֲלֶיהָ
מִתְחַמֵּל אֶסְקֹר: **וְאִם רָאִיו לְאֵלוֹת בּו**
צִיָּה. שִׁים עֲדִיין קֶסֶם חֵם: **מוֹסֵר.**
מִתְחַמֵּל בְּעֹדֶם עֲלֵיהָ הִיּוּ מוֹסְרִים
לְהִסָּק וּלְכַסֵּל וּלְאֵלוֹת וְעוֹדֵנוּ בְּתַשְׁמִישׁוֹ
זֶה וְאִידֵי דְחַזִּי לְהַפְּכֵי צִיָּה מִדִּי

לללית צ'ה שקיל ליה נמי וומנ ליה
על הדם: הכנים עפר. הרבה
במקום אחד ללורך גתו או ללורך
מורבתו לשוטחן בהן מותר לכסות
בזו דכל זמן שהוא כבור דעמיה עלויה
לכל זכיו: מכנים אדם מלא קופתו
עפר. בסתם ונותנו במהם אחד

ועושה זה כל צרכיו ולא אמרין
בטלה לה לגבי קרקע הבית איידי
דיוטורא: והוא שיחד לה כו'. ולא
שטחה דמוכחא מילתא דלצרכיו קא
בציע לה. ובצפרא תיחוח קאמר שאינו
מוקדם לה חפירה אלא כתישה אלא
הכנה: כו'. ספק חיה ספק בצמח:
אין שוחטין אותו ציו"ט. משום דשמא
חיה הוא ואריך כסוי והוא אינו יכול
לכסותו ציו"ט כדקמני: ואם שחטו
אין מכסין אם דמו. דשמא בצמח
הוא ואין בו מזהו כסוי ואין מטלטלין
העפר לקח: אלא צי"א. דיש עפר
שמוכן לכל צרכי אדם אפי' הוא

בזהמה לכסיה: דרד יודוה. אס הכניס קופט עפר: ה"ג
וולעממך לכסיה דקר נעון או באפר כירי. דהא זיהדי
מנחם במתני' דמון הו: אפילו ודאי נמי. דהא כז"ה
ק"ל דאסי' ואפילו דיעבד בלא דקר נעון: לא מציעי קאמר.
הא דנקט כיו און שוחטין כל שכן חיה מגורה מיעונה כסוי
והוא אסו יכול ולרבותא אשמעינן כיו ולא מיעוני: ודאי:

טליתו ומכסהו צו אלא דינר והבז מנא ליה ומשני דכתיב ועפרות
למחים ולכן הוצרך הפסוק לומר דמקרו עפר דכל דבר המגדל
בכור נסורת של חרשים דקה ונעורת של פשתן דקה ושחוקת כלי
שכתשן מותר לכסות: **אמר** רב יהודה לא שנו אלא שהחכם מ
ועוד דליכא מאן דפליג דאפי' ר"ש מודה דהאי דהוסק ביי"ט דהוי גול
(שחיצוד דף מה): ^ו דמודה ר"ש אלא ואנו היאך אנו ממלקין אפר ה
היריר יתקן דמוקא אינו אסור לטלטל ביי"ט בשביל אורל ונפש
מפרש דהכא מיירי בשלא שחט אבל שחט שרי אע"ג שהוסק ביי"ט
קופתו עפר וכו' וא"ת מה צא להוסיף על הברייתא דקמני אפי'
דכשהכנים עפר לגנזו מיירי שהכנים הרבה ביחד וכל זמן שהוא
שלא הכנים הרבה רק מלא קופתו מעט (ומפני) עפר וס"ד דיצי
נצרכי לא והכא אשמועינן דהואיל ומלא קופתו עפר בעידו צו כל צרכ
רשי' בסמוך בהדיא דאפי' אספיא ועל כרחק צ"ל דקאי אספיא דכל
לגמלתיה לא ישחוט וכו' וכי פריך הש"ס ולעציד גרס אלא מתי
יו"ל דלעולם קאי ארישא ולא גרסינן בדקא נעוך אלא גרס לכסי'
(י"י) ניחא דפירש שמוחלפת השיטה דבית הלל אומרים יחפור דבר
א"י הכי מאי איריא ספק אפי' ודאי נמי. תימה מאי אי אמרה
לכסייה דדקר נעוך וכו' וצריך לשנוי דלית ליה' וי"ל דהכי ס
דאיכא למימר דלית ליה דקר נעוך ואפר כירה דצני אדם לא
יהודה אית ליה שיש לו עפר מוזמן דשמיח הוא טפי ומ"מ אין
יהודה ואין להקשות מאי איריא ספק וכו' והאילו לדרב יהודה
צו כשהוא ודאי מיה או עוף אבל מה שאמר רבי יוחנן ועושה
דאימא לדרב יהודה צריך ליה לשנוי דלית ליה כל

(א) שבת עני: חגיגה י"ה
 (ב) שבת, (ג) חוליעש: שבת:
 (ד) חורבנים שני מ"ט, (ד) (דף)
 (ה) (ז'ל מ"ט) (ה) (ה)
 ורב יוסף, (ו) ופרש"י שם
 משום דקא עביד גומא
 (ח) (הדקר מ"ל, (ט) (ו)
 מוס' פסחוס מ"ט ד"ה
 כהנש' (י) (י) ויסי
 קאמר רבה הכא כ"ל
 (ל) (וע' מוס' שם ש"ה)
 כ"ט, (ט) (ושם ד"ה גריפת.
 ויע' מוס' לקמן כל: ד"ה
 אמר ר' יוחנן, (י) (וע' מוס'
 שבת ק"ז ד"ה ד"ה)

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה צעפר וכו'
 כשמגזיה העפר ניכרת
 הגומא:

מוסף רש"י

החופר גרומא בשבת.
 בזה נזין אדם על כל
 מה שאלו עושים את
 העפר, אף על פי שהנזין
 נזין אדם שיש שם עפר
 (זבחה ^א) ואין שם משום
 נזין בזה, דקלקול הוא
 וחורשניו נזין על חורש, אבל
 אם היה נזין על חורש
 משום בזה (שבת נט).
 משום אדם מלא
 קופתו ערם. לכתוב
 זהו ורוב ובערה העפר
 בזהו ורוב וטעם העפר
 לכל נזריו (שבת א). ורואה
 שיהיה לך קרן זוית.
 דבר המחוץ ושטח לבן,
 אצל נזנו נחלשתי עיני
 למעמד רגלי, הרי ארץ
 נזנה לגבי קופתו בית
 ומוקלה וקופתו (שם). כרי
 אין שושנים אחריו
 בירושלם. שושן נלחצו
 כסו ומספקו לא מחללי
 ירש את שטחו (שבת א:)

מוסף תוספות

א. דמוקצה גמור לא רצו להתיר משום שמחת י"ט.
 ת"פ. ב. להדיס בעבים לא מינכיר, הוה להו כדבר מחודש לגמרי. רש"י.
 עירובין מה: ד"ה ומא. ג. ואו שייך להקשות מאי איריא ספק וכו'. ת"פ.